

L Ē M U M S

Rīgā 2010.gada 31.martā

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese V.Kakste

senatore J.Briede

senators J.Neimanis

rakstveida procesā izskatīja politiskās partijas „Jaunais laiks” blakus sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 13.janvāra lēmumu, ar kuru atstāts negrozīts Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2009.gada 24.septembra lēmums daļā par atteikšanos pieņemt pieteikumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2008.gada 12.maijā Jūrmalas pilsētas būvvalde SIA „Avadel” izsniedza būvatļauju dzīvojamās mājas kompleksa būvniecībai Upes ielā 1a, Jūrmalā.

Politiskā partija „Jaunais laiks” un Jūrmalas aizsardzības biedrība minēto būvatļauju apstrīdēja Jūrmalas pilsētas domē.

Jūrmalas pilsētas dome ar 2009.gada 11.augusta lēmumu atteikusies izskatīt pēc būtības politiskās partijas „Jaunais laiks” apstrīdēšanas iesniegumu.

[2] Politiskā partija „Jaunais laiks” un Jūrmalas aizsardzības biedrība iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot būvatļauju atzīt par prettiesisku.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2009.gada 24.septembra lēmumu nolemts:

- 1) pieņemt Jūrmalas aizsardzības biedrības pieteikumu un ierosināt administratīvo lietu;
- 2) atteikt pieņemt politiskās partijas „Jaunais laiks” pieteikumu.

Lēmumā citastarp norādīti tālāk minētie argumenti.

[3.1] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 31.panta otro daļu pieteikumu var iesniegt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses ir aizskartas vai var tikt aizskartas.

[3.2] Politiskā partija tiek veidota ar mērķi veikt politisku darbību, piedalīties vēlēšanu kampaņā, izvirzīt deputātu kandidātus, piedalīties Saeimas un pašvaldību, Eiropas Parlamenta darbā, ar deputātu starpniecību īstenot partijas programmu, kā arī iesaistīties publiskās pārvaldes institūciju izveidē.

Partijas „Jaunais laiks” statūtos noteikts, ka partijas pamatmērķis ir nodrošināt Latvijas iedzīvotāju labklājību, veidojot demokrātisku, godīgu un kompetentu valsts pārvaldi. Partijas mērķi un uzdevumi ir nodrošināt demokrātijas un tiesiskuma principu ievērošanu Latvijā, valsts ilgspejību un stabilu ekonomisko attīstību, cilvēka pamattiesību ievērošanu, korupcijas izskaušanu, brīvu un vispusīgu personas attīstību, tautas garīgo vērtību un kultūras tradīciju saglabāšanu un attīstību, pilsoniskās sabiedrības stiprināšanu.

[3.3] No politiskās partijas „Jaunais laiks” statūtiem secināms, ka tās darbības mērķis nav saistīts ar vides aizsardzību, tostarp Jūrmalas pilsētas vides aizsardzību. Tiesību normās nav paredzētas tiesības politiskai partijai vērsties ar pieteikumu tiesā par administratīva akta tiesiskuma pārbaudi. Politiskā partija savu biedru un vēlētāju intereses aizstāv ar deputātu starpniecību. Ievērojot minēto, secināms, ka politiskajai partijai „Jaunais laiks” nav subjektīvo publisko tiesību iesniegt pieteikumu par būvatļaujas atzīšanu par prettiesisku, tādēļ pieteikumu atsakāms pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 8.punktu.

[4] Izskatījusi politiskās partijas „Jaunais laiks” blakus sūdzību par pirmās instances tiesas tiesneses lēmumu daļā, ar kuru atteikts pieņemt partijas pieteikumu, Administratīvā apgabaltiesa ar 2010.gada 13.janvāra lēmumu atstāja negrozītu tiesneses lēmumu pārsūdzētajā daļā, pievienojoties lēmumā norādītajai motivācijai un papildus norādot, ka pieteicējai nav subjektīvo tiesību vērsties tiesā par administratīva akta tiesiskuma pārbaudi, jo šādas tiesības politiskajai partijai nav noteiktas tiesību normās.

[5] Par apgabaltiesas lēmumu politiskā partija „Jaunais laiks” iesniegusi blakus sūdzību, lūdzot to atcelt.

Blakus sūdzībā norādīti tālāk minētie argumenti.

[5.1] Tiesa kļūdaini interpretējusi politiskās partijas „Jaunais laiks” statūtos paredzētos mērķus un uzdevumus kopsakarā ar Politisko partiju likumu. Partijas mērķi un uzdevumi ir

saistīti ar cilvēka pamattiesību ievērošanu. Arī Jūrmalas pilsētas vides aizsardzības veicināšana attiecas uz cilvēka pamattiesību un tiesiskuma ievērošanu. Vides aizsardzība ir noteikta partijas „Jaunais laiks” priekšvēlēšanu programmā Jūrmalā. Savukārt viens no tiesiskajiem instrumentiem mērķa sasniegšanai ir vēšanās tiesā.

[5.2] Uz politiskajām partijām ir attiecināms Latvijas Republikas Satversmes 102.pants, kas noteic sabiedrības tiesības apvienoties biedrībās, politiskās partijās un citās sabiedriskās organizācijās. Politiskās partijas ir starpposms starp valsti un politisko sabiedrību. No Latvijas Republikas Satversmes 91.panta izriet vienlīdzības princips, kas liedz valsts institūcijām izdot tādas normas, kas bez saprātīga pamata pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas vienādos apstākļos. Vienlīdzības principu var attiecināt arī uz juridiskajām personām kā fizisko personu kopumu. Valsts vai pašvaldības lēmumus un rīcību, kas neatbilst vides normatīvo aktu prasībām, var apstrīdēt un pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā un Vides aizsardzības likumā noteiktajā kārtībā. Vides aizsardzības likums paredz sabiedrības tiesības pārsūdzēt lēmumus vides jomā. Jēdziens „sabiedrība” aptver arī pilsoņus, kas apvienojušies politiskajā partijā. Tātad tiesības vides jomā pieder ne vien fiziskajām personām, bet arī privāto tiesību juridiskajām personām. Arī Senāts norādījis, ka likumā paredzētajos gadījumos procesu tiesā var iniciēt persona, kuras tiesības administratīvais akts vai faktiskā rīcība neskar. Konkrētajā gadījumā politiskās partijas „Jaunais laiks” tiesības vērsties tiesā izriet no Orhūsas konvencijas un Vides aizsardzības likuma.

Motīvu daļa

[6] Administratīvā procesa likuma 31.panta otrā daļa noteic, ka pieteikumu, izņemot likumā noteiktos gadījumus, var iesniegt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses ir vai var tikt aizskartas. Citiem vārdiem, lai persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu, jābūt aizskartām tās subjektīvajām tiesībām vai tiesiskajām interesēm vai arī likumā jābūt īpaši paredzētam gadījumam, kad tiesā var vērsties, lai aizsargātu citu personu vai sabiedrības intereses.

[7] Vides aizsardzības likuma 9.panta trešā daļa noteic: „Sabiedrība ir tiesīga apstrīdēt un pārsūdzēt valsts iestādes vai pašvaldības administratīvo aktu vai faktisko rīcību, kas neatbilst vides normatīvo aktu prasībām, rada kaitējuma draudus vai kaitējumu videi.”

Jēdziens „sabiedrība” definēts minētā likuma 6.pantā, proti, sabiedrība ir *ikvienu* privātpersona, kā arī personu apvienības, organizācijas un grupas.

Senāta ieskatā minētā norma, jo īpaši ņemot vērā likuma mērķi – nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu un atjaunošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu –, paredz ikvienas personas (fiziskas vai juridiskas) un šo personu izveidoto apvienību (biedrību, organizāciju, grupu) tiesības vērsties tiesā par vides aizsardzības jautājumiem. Politiskā partija ir viens no personu apvienību veidiem. Tādēļ arī politiskajai partijai ir tiesības vērsties tiesā par vides aizsardzības jautājumiem.

Senāts arī norāda, ka Vides aizsardzības likuma 9.panta trešā daļa ir viens no Administratīvā procesa likuma 31.panta otrajā daļā paredzētajiem izņēmumiem, kad pieteikumu tiesā var iesniegt, aizsargājot nevis savas, bet gan citu personu tiesības vai tiesiskās intereses (*sal. sk. Senāta 2006.gada 22.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-255 14.2.1.punktu*). Likumdevējs tādējādi ir akcentējis sabiedrībai svarīgu un sensitīvu jomu, kurā nepieciešama pastiprināta tiesiskā aizsardzība.

Tātad, ja sabiedrība ir vērsusies par tādu valsts vai pašvaldības rīcību vai lēmumu, kas apdraud vides kvalitāti, nav nepieciešams konstatēt personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu. Likumdevējs, uzsverot kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšanas īpašo nozīmīgumu, atzinis, ka ikviena persona var vērsties tiesā visas sabiedrības interesēs. Personas subjektīvo publisko tiesību aizskārumam šajās lietās nav nozīmes.

[8] Ņemot vērā iepriekš norādītos apsvērumus, Senāts secina, ka no Vides aizsardzības likuma 9.panta trešās daļas izriet pieteicējas – politiskās partijas „Jaunais laiks” – subjektīvās publiskās tiesības iesniegt pieteikumu tiesā par pašvaldības izdotu administratīvo aktu, kas neatbilst vides normatīvo aktu prasībām un rada kaitējuma draudus videi. Līdz ar to Administratīvās apgabaltiesas secinājums, ka pieteicējai nav tiesību vērsties tiesā, nav pamatots, savukārt politiskās partijas „Jaunais laiks” blakus sūdzība ir pamatota un apmierināma.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 2.punktu un 324.panta pirmo daļu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 13.janvāra lēmumu un jautājumu par politiskās partijas „Jaunais laiks” pieteikuma pieņemšanu un lietas ierosināšanu nodot izskatīšanai Administratīvajai rajona tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese	<i>(paraksts)</i>	V.Kakste
Senatore	<i>(paraksts)</i>	J.Briede
Senators	<i>(paraksts)</i>	J.Neimanis

NORAKSTS PAREIZS

Tiesnese

V.Kakste

Rīgā 2010.gada 31.martā